

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

ערב לידידי חב"ד

ביום חמישי, ל' בשבט (19.2), יהיה אי"ה בבנייני האומה בירושלים ערב מיוחד לידידי בתי חב"ד. בחלק האמנותי - הופעה מיוחדת בשירה ובסיפור של יהורם גאון ושולי רנד. בערב תוצג תכנית מיוחדת: "חב"ד בישראל - נעים להכיר". מפגש הידידים מתחיל בשעה 18:30, והמופע עצמו בשעה 19:30. נותר מספר מצומצם של כרטיסים ואתם אפשר להשיג בבתי חב"ד ברחבי הארץ.

רישום לרשת

רשת חב"ד, אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש, מציעה לציבור שישים בתי ספר ומאות גני ילדים, בכל רחבי הארץ. מוסדות הרשת ידועים ברמתם הגבוהה ובפרסים שזכו בהם, והם פתוחים לקהל הרחב. משנה לשנה גדל והולך מספר ההורים המעוניינים להעניק לילדיהם חינוך המלווה שמחה חסידית ואהבת ישראל. פרטים בבית חב"ד הקרוב.

מוזיקה חדשה

הזמר החסידי בני פרידמן, מגיש את אלבומו השלישי, כל הנשמה שלי. מבחר לחנים חדשים וסוחפים. יהודה גרין מגיש את אלבומו ברכני, ובו מבחר שירים חדשים וביצועים מחודשים לשירים אהובים. אמן הניגון אבי מילר משיק את אלבום הביכורים שלו - אבי מילר שר ר' הלל, מיטב שיריו ולהיטיו של הרב הלל פלאי.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארבע אילת ניו יורק

כינסת השבת	4:48	5:03	4:53	5:06	5:08	5:10
צאת השבת	6:02	6:03	6:02	6:05	6:04	6:11

המולד: ליל חמישי, 11 בלילה, 59 דקות ו-2 חלקים
ראש חודש אדר: ביום החמישי וביום השישי

322 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

להבין ולקיים או לקיים ולהבין

כשמציעים ליהודי ברחוב להניח תפילין, והוא אינו שואל שאלות אלא מפשיל את שרוולו ומקיים את המצווה - זה ביטוי ל'נעשה ונשמע'

כתרי 'נעשה ונשמע' מאז ולדורות (צילום: מאיר דהן)

הצידה את מאוויי האישיים ושם את רצונו של הבורא מעליהם. אבל כשבני ישראל אמרו 'נעשה ונשמע' הם ביטאו התבטלות גבוהה הרבה יותר - התבטלות לבעל הרצון, לבורא עצמו.

ההצהרה 'נעשה ונשמע' מבטאת את הקשר הפנימי העמוק שבין יהודי לקב"ה. באמירה הזאת ביטא עם ישראל את היותו דבר אחד עם הבורא. יהודים והקב"ה אינם שני דברים נפרדים, אלא הם מאוחדים בדרך שאינה ניתנת להפרדה, ולכן היהודי מבטל את עצמו לחלוטין אל הבורא.

הקול הפנימי

כשמציעים ליהודי בקרן רחוב להניח תפילין, והוא אינו שואל שאלות אלא מפשיל את שרוולו ומקיים את המצווה - זה ביטוי לקשר הזה, שמתחיל בהקדמת נעשה לנשמע לפני כשלושת אלפים ושלושים מאות שנה. היהודי מרגיש צורך פנימי להתחבר עם הקב"ה, ואם הוא מקשיב לקול הפנימי הזה, הוא פשוט נענה להצעה בשמחה ומקיים את המצווה.

ודאי שצריך ללמוד ולהבין. אחרי ה'נעשה' בא תורו של ה'ונשמע', במובן של הבנה. לא די בקיום המעשי של המצווה, אלא הקב"ה עצמו רוצה שבין לעומק את מהות התורה והמצוות ונקיים אותן מתוך הכרה פנימית. אבל 'נעשה ונשמע' הוא הבסיס והיסוד, וזו תפארתו של עם ישראל.

מקובל לטעון שהעולם של ימינו שואף להבין כל דבר. בני האדם בעידן הנוכחי כבר אינם מוכנים לקבל דברים באמונה עיוורת. צריך להסביר, לשכנע, לספק נימוקים טובים. הגישה הזאת יוצרת קושי לקבל את תפיסת ה'נעשה ונשמע', העומדת ביסודה של היהדות.

אחד השבחים הגדולים של עם ישראל הוא הקדמת נעשה לנשמע. מתברר שכבר בימי קדם זו הייתה גישה חריגה. המדרש מספר כי כאשר הוצעה התורה לעמים האחרים, שאלו תחילה מה כתוב בה, ואילו עם ישראל לא שאל שאלות אלא הכריז 'נעשה ונשמע'. כבר בימי התלמוד, לפני כאלפיים שנה, כינו אומות העולם את היהודים 'עם פיז', על שהקדימו את פיהם לאוזניהם.

האומנם זו גישה פיזיה או שהיא מבטאת דווקא גדולה מיוחדת ואת מעלתו של העם היהודי?

דרגות בציות

יש כמה דרגות בציות עיוור. כאשר החולה מצייט להוראות הרופא ואינו דורש תחילה שהרופא יחלוק איתו את שבע שנות לימודיו בפקולטה לרפואה - אין זה ציות עיוור לגמרי. האדם מבין בהיגיון שנכון לציית להוראות הרופא, מפני שהוא למד את המקצוע, מבין את מהות מחלתו ואת דרך פעולתה של התרופה, ואין החולה יכול להמתין עד שהוא ילמד בעצמו את כל אלה.

למעלה מזה הוא האמון שחייל נותן במפקדו. כאשר המפקד ראוי לאמון הזה, חיילי הולכים אחריו באש ובמים, בלי לשאול שאלות. אין הכוונה שהם רובוטים, ודאי שהם רוצים לדעת ולהבין. אבל ברגע האמת הם סומכים עליך על המפקד, עד שהם הולכים אחריו לכל משימה, מתוך ביטחון מוחלט שהוא עושה את הדבר הנכון.

תורת החסידות מסבירה שהקדמת נעשה לנשמע מבטאת את ההתבטלות ל'בעל הרצון'. כאשר יהודי מצייט להוראות התורה ומקיים מצווה, יש כאן התבטלות לרצונו של הקב"ה. האדם מזי

הטוב הטמון במשפטים ובעונשים

כיסוי לחסדים נעלים וגבוהים, שאף שבתחילה נתפסים כ'גבורות', בסופו של דבר מבינים שהם חסדים גדולים ביותר, כדוגמת מצוות גמילות חסדים.

לתרום לעשיר

גם מצוות גמילות חסדים, שהיא חסד גלוי, מייצגת את יתרון בעלי התשובה על הצדיקים. הצדיקים נקראים 'עשירים' ברוחניות, מפני שיש להם עושר רוחני רב. ובכל זאת, גם לצדיקים חסר דברימה, שאותו עליהם לקבל מבעלי התשובה, בדומה לעשירים הנזקקים גם הם לעיתים לגמילות חסדים.

את מצוות גמילות חסדים הרמב"ם מציב לפני מצוות הצדקה, שכן היא מונעת מאדם להידרדר לעוני. המצווה הזו מתקיימת גם באדם עשיר. וכך הצדיק חסר את מעלת בעל התשובה, שניצב גבוה ממנו, והוא זקוק ל'גמילות חסדים' מבעלי התשובה, שיעניקו לצדיק את המעלה הגדולה של התשובה.

(תורת מנחם כרך נב, עמ' 91)

צדיקים גמורין אינם עומדין". הרמב"ם מוסיף שהתשובה מציבה את האדם במקום גבוה מאוד, והוא נעשה "אהוב ונחמד... לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם, ולא עוד אלא ששכרו הרבה מאוד".

מצאנו שני יתרונות לבעל תשובה על צדיק: האחד שכבר "טעם טעם החטא ופירש ממנו וכבש יצרו" (הרמב"ם), והשני, שהוא זוכה לשכר גדול יותר, על התמודדותו עם הרע, שהייתה כרוכה בעמל ובמאמץ יותר מן הצדיק.

חסדים מכוסים

נמצא אפוא שהעונש הוא למעשה חסד נעלה, שעל-ידו האדם מגיע לעמדה רוחנית גבוהה יותר. הואיל וזה חסד גבוה כל-כך, אין הוא יכול להתבטא כאן בגלוי, אלא הוא מוטמן במעטה של עונש. חסדים כאלה מכונים 'חסדים המכוסים'. אלה חסדים שבמקורם הרוחני גבוהים מאוד, וכדי להבטיח שה'קליפות' לא ינסו לשאוב מהם חיות, הוצפנו כעונשים.

לכן הפרשה כולה נקראת משפטים: זה שם

שמה של פרשה בתורה מייצג את תוכנה. אם כן, מדוע פרשתנו נקראת משפטים, שמשמעותם דינים? הדינים הם גבורות, שמקורם על-פי הקבלה ב'קו השמאל'. והלוא בפרשה זו יש גם מצוות כדוגמת "אם כסף תלווה את עמי", העוסקות בחסד - 'קו הימין'.

השאלה הזאת מזמינה שאלה כללית יותר. התורה כולה מכונה 'תורת חסד', ואין הכוונה לאמירה כללית, אלא שכל פרט ופרט בתורה עניינו חסד, שכן מהותה של התורה מתבטאת בכל פרט שבה, עד שאם חסרה בתורה אפילו אות אחת - ספר התורה כולו פסול. והנה, בתורה יש יותר מצוות לא-תעשה ממצוות עשה, וכמורכן מפורטים בה עונשים רבים. איך ייתכן שכל זה נקרא 'תורת חסד'?

תכלית העונש

אלא שעונשי התורה לא נועדו לייסר חלילה את האדם ולגרום לו סבל. כל תכליתו של העונש היא התועלת שתצמח ממנו. העונשים מעוררים את האדם לתשובה, ועל בעל תשובה אומרת הגמרא: "מקום שבעלי תשובה עומדין,

אמרת השבוע

מחילה מיד

כאשר רבי חיים בן-עטר שהה במרוקו אירע שאחד מעשירי הקהל פגע קשות בכבודו של אחד החכמים והצדיקים. רצה רבי חיים בן-עטר להשכיך שלום ביניהם וביקש מהחכם שימחל לו. השיב החכם: "למה יטרח אדוני בעניין זה!".

תגובתו התפרשה כאילו אמר שאין כוונתו למחול, ועל כן הוסיף רבי חיים לשדלו. נענה החכם: "התכוונתי לומר שאין צורך בדברי השידול של מר, מכיוון שמיד באותו רגע מחלתי לאותו יהודי בלב שלם".

והחכם הסביר: "כתוב בזוהר שעוונות ישראל מכבידים כביכול על כנפי השכינה. לכן מחלתי מיד, כדי שיוסר העוון והשכינה לא תצטער".

פתגם חסידי

"יצר הרע נותן תגמול במזומן, ולעומתו יצר הטוב נותן את התגמול בהקפה. לכן חבריות נמשכות אחר יצר הרע, הנותן תמורה במזומן" (רבי מרדכי מצ'רנוביל)

שקר | מאת הרב אליעזר ברוך

מן המעיין

שקר משולש

השקר של העולם הזה הוא שקר משולש: נוח וקל לשקר; השקר מתקבל יותר מדבר אמת; הכול חשודים בשקר.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

הפיכת השקר לאמת

הרוגו על שקר העולם אינו כל-כך על השקר עצמו, אלא על שהשקר נדמה לאמת; עושים את השקר לאמת. עבודת החסידות מטאטאה את השקר מן האמת, והאמת נשאר נקייה.

(ספר השיחות ת"ש)

איש וסודו

אנשים משקרים. אין אדם יודע מה בליבו של חברו. כל אחד ואחד מתהלך וסודו בידו. החסרונות הפנימיים ידועים רק לו עצמו, והוא מתאמץ להסתירם מהזולת.

(לקוטי דיבורים)

גרוע מגנב ומגזלן

השקרן גרוע מן הגנב ומן הגזלן. הגנב גונב רק בלילה, באין רואים. הגזלן גוזל בין ביום ובין בלילה, אבל רק מהיחיד, ואילו מהרבים הוא מפחד. ואילו השקרן משקר ביום ובלילה, ליחיד ולרבים.

(המגיד מקלם)

להתרחק ולברוח

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז). מכל העבירות המנויות בתורה, זו היחידה שנאמר בה "תרחק". לא דיי שהאדם אינו משקר, עליו להתרחק מן השקר, לברוח ממנו.

(רבי זושא מאניפולי)

אמת של צדיק

בשעה שאבוא לעולם הבא ישאלוני: למדת תורה? אשיב: לא. נזהרת בתפילה? אשיב: לא. עסקת במצוות ובמעשים טובים? אשיב: לא. יאמרו לי: אם כן, אתה מקיים את "מדבר שקר תרחק", ומטעם זה בלבד ראוי אתה לחיי העולם הבא.

(רבי אלימלך מליז'נסק)

מלאך שקרן

אדם שרגיל לשקר, מוסרים אותו בידי מלאך שקרן, המלווה אותו תמיד, ואינו חדל לרמותו ולומר לו על מצווה שהיא עברה, ועל עברה שהיא מצווה.

(תנא דבי אליהו)

תסוכות השקר

זה פירוש הפסוק "מדבר שקר תרחק" - על-ידי השקר האדם מתרחק מהקב"ה, וכשכולו מסוכך בשקרים נעשית אצלו המצווה עברה, והעברה מצווה.

(מנורת זהב)

כנף המעיל

העיירה הוסיאטין שבאוקראינה לבשה חג. הרחובות צוחצחו ומורוקו, וההתרגשות ניכרה על פני התושבים. בשעה טובה ומוצלחת זוכה העיר לארח את שמחת נישואי בנו של הצדיק רבי מרדכי שרגא מהוסיאטין.

בכל פינה מתגודדים החסידים ומנסים לצוד פיסות מידע. מי יהיו האורחים החשובים? כיצד תתנהל השמחה? על דבר אחד אין עוררים: השידוך הוא ממש ענבי הגפן בענבי הגפן. החתן, הרב שלום יוסף, הוא בנו של מורם ורבה האדמו"ר מהוסיאטין, והכלה, חיה, היא בתו של הגאון רבי אפרים מרגליות.

החופה נקבעה ליום שישי עם בוקר נכנסו אל העיירה האורחים המכובדים, המחוננים ומקורבים. רף ההתרגשות עלה. בין האורחים היו רבי אברהם טברסקי, המגיד מטריסק, סב הכלה, והאחים הקדושים הצדיקים מסדיגורה ומצ'ורטקוב.

הופעתו של המגיד מטריסק הייתה מלאת הוד והדר, ועשתה רושם עז על הנוכחים. הוא היה לבוש מעיל מרהיב, ופניו הקורנות, שטירה ניבטה מהן, שבו את לב הציבור. הצדיק ניהג את השמחה ביד רמה. החוגגים חשו שהוא מרומם אותם לעולמות השמחה הרחניים והתמלאו אושר עילאי.

השמחה גאתה והלכה, וסחפה עמה את כל החסידים. המחותן, הצדיק מהוסיאטין, חלק כבוד רב למחותנו, ויחד ניצחו על קול הרינה באוהלי הצדיקים.

בתוך הקהל היה חסיד מקומי שעיניו הייתה צרה בכבוד הרב שנחל סב הכלה. אפשר שראה בזה פגיעה כביכול בכבודו של רבו, האדמו"ר מהוסיאטין. במקום להיות שותף לשמחה, נפל הלה במלכודת יצרו הרע. הוא נדחק לעבר שולחן המזרח, שסביבו הסבו הצדיקים המחוננים, וליבו חורש רע.

אט־אט התקדם האיש לעבר מקום מושבו של המגיד מטריסק. בהזדמנות המתאימה חמק אל מתחת לשולחן, זחל לעבר הצדיק ובסכין שהיה עמו חתך את כנף מעילו ההדור.

כאשר המגיד קם לצאת בריקוד לכבוד החתן והכלה נדהמו הנוכחים לראות את מעילו הקרוע בזדון. מהומה פרצה באולם. הקהל כולו היה מזועזע מהמעשה החצוף. גם

המחותן, הצדיק מהוסיאטין, היה נסער, וציווה על החסידים לחקור מי עשה את המעשה.

רק המגיד מטריסק מחל על כבודו וביקש מהמארחים להשקט את העניין. "חלילה", מחה הצדיק מהוסיאטין, ולא הרפה עד שבעבודת חקירה מאומצת הצליחו הגבאים

להצביע על האיש שקרע את הקריעה. הצדיק מהוסיאטין הורה לקרוא לחסיד הזה אל חדרו. גם המחותן, אבי הכלה, היה שם. האיש שנתפס בקלקלתו פסע אל החדר בצעדים כושלים ובמבט מושפל. מצפוננו כבר ייסר אותו קשות על המעשה הנלוז, אך את הנעשה אין להשיב. עתה עליו

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

לא עוד עבדים

דיני עבד עברי משקפים את כללות עם ישראל. הפסוק "שש שנים יעבוד" מתאר את הגלות, והמשך הפסוק – "ובשביעית יצא לחופשי חינום" – רומז לגאולה העתידה. וכך נאמר בתוס' הדר זקנים: "זהו דכתיב בתורה 'ובשביעית יצא לחופשי חינום, כלומר בגלות שביעית יצא ישראל לחופשי חינום, כדכתיב 'ולא בכסף תגאלו', וזהו גלות זה שהוא שביעית: בבל, כשדים, מדי, יוון, פרס, ישמעאל, אדום".

בדומה לזה פירש בחזקוני: "שש שנים יעבוד רמז לשש מלכויות ששעבדו בישראל – מצרים, אשור, בבל, מדי, יוון, אדום; ובשביעית יצא לחופשי". בכתב־יד מדרש הביאור מובא: "מכאן שמכו חכמים שאין המשיח בא עד שיעברו על ישראל שש מלכויות, ואלו הן – פרס, מדי, יוון, וכשדים, ואדום, וישמעאל".

"עבדי הם"

בגאולה העתידה יבואו בני ישראל אל החירות האמיתית, אבל לאמיתו של דבר כבר ביציאת מצרים יצאו בני ישראל מגדר עבדים, ומאז אין יהודי יכול להיות עבד באמת. וכך נאמר בסיפרא (בהר פרשה ו): "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים – על תנאי שלא ימכרו ממכרת עבד". ושם: "על תנאי שלא ישתעבדו בהם".

וכך הזוהר אומר בפרשת בא (שמות דף מא), על הפסוק "דברו אל כל עדת ישראל": "למנו שלא יצאו ישראל ממצרים עד שנשברו כל השרים שלמעלה מממשלתם, ויצאו ישראל מרשותם, ונכנסו לרשות קדושה עליונה של הקב"ה ונתקשרו בו. זהו שכתוב כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם. מפני מה עבדי הם? – אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, שהוצאתי אותם מרשות אחר והכנסי אותם ברשותי".

המהר"ל (גבורות ה' פרק טא) מסביר שבגאולה ממצרים קיבלו בני ישראל את גדר החירות, ולכן אין הם יכולים עוד להיות עבדים: "כי כאשר גאל הקב"ה את ישראל הייתה הגאולה לשם כלל ישראל, שלא יהיו ישראל ברשות מצרים, ולפיכך הייתה הגאולה לבנים כמו לאבות... אבל הקב"ה היה רוצה לגאול את ישראל בכלל, ושם ישראל בשווה על כל ישראל, ולפיכך אף אותנו גאל עמהם, ולפיכך יראה כל אדם עצמו כאילו הוא יצא ממצרים".

ברוח זו מבארת גם תורת החסידות (ספר המאמרים תש"ח, עמ' 164): "כל הימים מימי גאולה הראשונה מגלות מצרים עד גאולה העתידה במהרה בימינו אמן הם ימי צאתך מארץ מצרים. והיינו דבגאולת מצרים התחדש עניין עיקרי והוא פתיחת הצינור דגאולה. זהו אשר אנו מברכים בברכת הגאולה אשר גאלנו וכו', דאינו דומה מי שהוא בגולה ויודע אשר סוף־סוף ייגאל, למי שהוא משועבד שאינו יודע כלל אם ייגאל, ובגאולת מצרים נתחדש כללות ענין הגאולה".

"שטרי קודם"

הרבי מליובאוויטש מסביר (התועודיות תשמ"ה כרך ג, עמ' 1509): "כתב המהר"ל שבזמן יציאת מצרים נתבטל ענין העבדות מישראל מכול וכול, כך ששוב לא שייך אצלם עניין של שעבוד ועבדות. ובלשון ההלכה: 'שטרי קודם' – 'כי לי בני ישראל עבדים', עבדים להקב"ה. ו'שטר' זה קודם לכל שאר שטרות, כולל 'שטר חוב של גזרת כי גר יהיה זרעך' – 'השטר' של ענין הגלות...".

"והעניין בזה – שגם זמן הגלות אינו מצב של עבדות ושעבוד אמיתי חס ושלום, מכיון שבכל רגע ורגע מרגיש יהודי שהעובדה שנמצא בגלות אינה מפני שיש מישהו שיכול להיות בעל הבית על יהודים; דבר כזה לא ייתכן כלל וכלל, ומזה מובן שגם כאשר יהודי נמצא בגלות – אין זה מצב של עבדות ושעבוד חס ושלום, וממילא יכול יהודי להיות במצב של חירות".

לתת את הדין על מעלליו.

הצדיק מהוסיאטין ציווה לזמן אל החדר את הגאון רבי יעקב וידנפלד מהרימלוב, שהיה מחסידי הוסיאטין והתפרסם כפוסק הלכה נערץ, וכמי שחיבר את שו"ת 'כוכב מעקב'. "אנא", פנה אליו כשנכנס אל החדר, "פסקו־נא את דינו של האיש עליפי דין תורה וקבע מה יהיה עונשו".

הביט הגאון מהרימלוב בנאסם והבחין בבגדיו הבלויים והמרופטים. מצבו הכלכלי לא טוב, חשב בליבו. הוא התוודע מעט לרקע המשפחתי של החסיד ולעובדת היותו מטופל בילדים רבים, וליבו נכמר.

בתוך־תוכו ביקש להסיר את קפדתו של הצדיק מהוסיאטין וללמד זכות על האברך, אף שביזה תלמידי חכמים, והוא פתח וסיפר:

"פעם אחת קרה מקרה חמור בעיר הגדולה אוסטראה. אדם שאינו הגון ביזה ובייש ברבים את ראש הקהל. ראש הקהל הנכלם תבע את האיש לדין תורה אצל הצדיק רבי יעקב יוסף מאוסטראה, המכונה רבי ייב".

"הביט הצדיק רבי ייב" בנתבע וזיהה מיד שהאיש עני מרוד, ובעקבות זאת הוא נרגן ומריר. 'הוא לא התכוון לתקוף אותך דווקא', אמר לראש הקהל, 'אלא ראה בך כתובת להטיל עליה את כל מרירות ליבו. אנא, הוסיף הצדיק, 'חמול עליו. לו רק הייתה לו פרנסה ראויה והיה רואה ברכה בעמלו, לא היה מגיע לידי כך'.

"וכך", הוסיף וסיפר הגאון מהרימלוב, "במקום להשית על המבייש עונש חמור כגמולו, השמיע רבי ייב" את פסק דינו: 'עליך, ראש הקהל, לדאוג שתהיה ליהודי הזה עבודה מכובדת המפרנסת את בעליה כראוי. כשישוב לו כבודו האיש האבוד, ודאי לא זיק לאיש'".

הגאון מהרימלוב עשה אתנחתא קלה ואמר: "גם אני רואה לפניי יהודי שגורלו לא שפר עליו, וחיי מלאים ייסורים וקשיים. זו הסיבה למעשה החמור שעשה, ולא שנתכוון לפגוע חס ושלום בצדיק. לכן מבקש אני משני הצדיקים הגדולים היושבים כען שיעתירו תפילה וברכה בעד יהודי זה, שיזכה לפרנסה הגונה מתוך רווחה והצלחה, וממילא לא יעשה עוד מעשים כאלה".

ארשת שביעות רצון רבה ניכרה על פני שני הצדיקים היושבים בדין. דבריו של הגאון מהרימלוב נתקבלו על דעתם. "היטב דיברת", אמר הצדיק מהוסיאטין בקורת רוח, והחל להעתיר על החסיד התוקפן שפע ברכות...".

החוה שמציעה שותפות בשמיטה

חבלה, בקבוקי תבערה, צמיגים בוערים, מטר בלוקים ושלל אמצעי חבלה מסוכנים. "הערבים גרמו לנו נזקים גדולים מאוד", הוא מספר בצער. "נשרפו המון עצים ונגרם נזק כספי רב. גם בימי 'צוק איתן' פרקו הערבים את זעמם על החווה. אבל אנחנו איתנים. בעזרת ה' נגבר על הפורעים. אנחנו ננצח".

הנוף הפסטורלי הנשקף מהחוה החקלאית 'שדה קלב', הסמוכה לכפר הערבי פני נעים, ממזרח לחברון, אינו מסגיר את המציאות הנפיצה שבה היא שרויה. סיפורה של החווה, המתפרשת על ארבעים ושניים דונמים, הוא למעשה סיפורו של החקלאי מנחם לבני (65), תושב קריית'ארבע.

כשלבני מדבר על החווה עיניו בורקות. אף שהוא שומר את שנת השמיטה לכל דקדוקיה, הוא מסרב להיפרד מהכובע החקלאי. הוא שימש המנכ"ל הראשון של היישוב היהודי בחברון, עסק בהייטק, ובשנת תשמ"א חזר את קרקע החווה ממנהל מקרקעי ישראל. השטח הזה נקנה בידי קבוצת יהודים בשנת תרצ"ו (1936), בימי השלטון הבריטי, ועתה חזר לידיים יהודיות. בעבור לבני אין זו חקלאות נטו, אלא שליחות.

חוה תחת מתקפה

"חוות 'שדה קלב' היא למעשה אחת החוות הראשונות שהוקמו בשטחי יהודה ושומרון", מספר לבני. "נטענו בה כרמים ודובדבנים מזנים שונים. הקפדנו תמיד על עבודה עברית ועל שמיטה לחומרה". כבר 35 שנים הוא ובני משפחתו עובדים בחווה, עבודה הכרוכה במסירות נפש: "אחרי הסכמי אוסלו החלו הערבים לתקוף אותנו בתדירות. כשגברו התקיפות, החל הצבא לאבטח אותנו בכל פעם שעבדנו בחווה".

כשלבני אומר 'תקיפות' הוא מתכוון למטעני

ניסים גדולים

מניין הכוחות? "אנחנו מאמינים בני מאמינים, מיישבים את הארץ מתוך אמונה ובטוחים בשליחות המצווה שלנו", משיב לבני בפשטות. "היו מקרים שהערבים ניסו לפגוע בנו פיזית. הייתה לנו סייעתא דשמיא גדולה וניצלנו בניסים. פעם אחת התפוצץ מטען ופצע שלושה נערים שבאו לקטיף".

כולנו חקלאים

במושב כרמל הסמוך הקים לבני את 'קבי לבני', תוצרת של החווה החקלאית. "אנחנו מייצרים בכל שנה עשרים אלף בקבוקים, מקצתם משווקים לחו"ל". לדבריו, בכל שנת שמיטה ראה ברכה מופלאה בכמות היבול ובאיכותו. "שנת שמיטה היא אתגר רוחני וגם מעשי. בכל שמיטה אני פוגש מחדש ברכה מיוחדת. לחווה באים המון מבקרים, ובהם בני נוער, שלומדים על המצוות התלויות בארץ ומשתתפים בקטיף".

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

פינת ההלכה

תחנן ביום החופה

שאלה: האם המתפללים עם החתן ביום חופתו אומרים תחנן?

תשובה: החתן עצמו אינו אומר תחנן מתפילה שחרית של יום החופה. הכול מודים שבתפילה שלפני החופה גם הציבור אינו אומר תחנן. כשהחופה נערכת אחרי מנחה, לדעת 'תרומת הדשן' אין אומרים תחנן גם בשחרית, וכן פסק אדמו"ר הזקן, וכן נוטה דעת המשנה ברורה. לדעת הרדב"ז והפרי חדש אומרים תחנן בשחרית (וכן פסק בילקוט יוסף).

כל זה אם החופה נערכת במשך היום. אם החופה נערכת בלילה, שעלפי ההלכה זה כבר תאריך אחר, משמע מדברי הפוסקים שאומרים תחנן במשך היום. ויש פוסקים הסבורים שיש להימנע

מתחנן רק בתפילת מנחה הסמוכה לחופה, כשרוב הציבור עומד להשתתף בחופה, וכל־שכן אם התפילה נערכת באולם השמחה. ויש מקילים להימנע מאמירת תחנן כל היום, מכיוון שכולו נחשב יום שמחה (ובפרט בקהילות שבהן חותמים על הכתובה מבעוד יום), וכן מנהג בעלזא ועוד.

מנהג זה האחרון מתאים למנהגן של קהילות חסידיות שבהן מקילים ונמנעים מלומר תחנן בכל מקרה שיש לזה טעם כלשהו, אבל למנהג חב"ד ועוד קהילות שבכל יום שאומרים תחנן אין מקילים בזה, גם בעניין זה צריך לכאורה להקפיד לומר תחנן כמשמעות דברי הפוסקים.

מקורות: תרומת הדשן ח"ב סי' פ. שו"ע או"ח סי' קלא ס"ד, רמ"א ונו"כ, שו"ע אדה"ז סי', משני"ב ס"ק כא, פסקי תשובות ס"ק כא וילקוט יוסף ס"כ, וש"ג. הנשואין כהלכתם פ"ו סנה" ובהערות, נטעי גבריאל ה'ל' נישואין (מהדורת תשנ"ח) פ"ז ס"ד, מנהג ישראל תורה ח"ד עמ' קיג, וש"נ.

לבני במטע הדובדבנים ב'שדה קלב'

בערב השמיטה השיק לבני מיזם יצירתי: "החלטנו להפוך את השמיטה לנחלת הכלל. בעבור רבים שמיטה משמעותה 'היתר מכירה', אוצר בית דין', 'יבול נכרי', 'גידול שיטית' וכו'. אנחנו מציעים שותפות ממשית במצוות השמיטה, על ידי רכישת שותפות בשני עצי גפן ובכל המצוות הכרוכות בכך. לצד זה, הציבור משתתף במאבק על יישוב ארץ ישראל".

לבני מסיים: "החוה שלנו הפכה לסמל למאבק על יישוב ארץ ישראל, מאבק על חקלאות עברית וגם על חקלאות על־פי התורה, כשאנחנו מקפידים על המצוות התלויות בארץ".

אספן קונה
מכתבים וכתבי יד מאדמו"רים ורבנים מכל הדורות.
וכן ספרי קודש, בפרט ספרי חסידות עתיקים.
וחפצי יודאיקה עתיקים.
תשלום גבוה
052-718-1010

מעוביין לקנות ספרי תורה פסולים
(גם מיועדים לגביזה)
וכן כלי כסף, רימונים לס"ת, כתרים, אצבעות, מגילות אסתר פסולות ועוד...
052-9772525

גפן בס"ד
החברה החרדית לביטוח ופיננסים
ביטוח משכנתא בתנאים מיוחדים
כולל ביטוח צד ג' + צנרת + ביטוח לרעידות אדמה
077-444-7777(1)

רוצים לדעת מה יהיה?
הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים
368 עמודים | כריכה קשה
להזמנות: טל' 1718-6041020

"אבא, אמא, ספרו לי סיפור"
כך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע'
63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים
עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה
להזמנות: טל' 1718-6041020